

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 163.

V Ljubljani, v četrtek 19. julija 1900.

Letnik XXVIII.

Razmere na Slovaškem.

Noben izmed slovanskih narodov ne trpi toliko gorja in preganjanja kakor Slovaki na Ogerskem. Malokdo ve za to preganjanje; slovaški listi molče vsled pazljivega očesa mažarske cenzure, administracije ter žandarmerije. Drugi slovanski listi se pečajo rajši v vprašanji »višje« politike. — A vendar včasih pride marsikaj na dan, kar stavi razmere na Slovaškem v pravo svetlobo. Evo torej nekaj vrstic o slovaških razmerah, katere sem posnel iz slovaških listov samih.

Slovaki so narod brez šol, brez vseh prosvetnih sredstev. Imajo sicer slovstvo, a majhno, nerazširjeno; na svoji rojstveni zemlji so tako zaničevani in pozabljeni, da samih sebe ne poznajo. Slovaki trpijo razna preganjanja od strani Mažarov že nad 20—30 let. Težko je narisati popolno sliko tužnih narodno-gospodarskih in drugih razmer, ki so kje drugje ponos naroda. Velika napaka je bila, da so si Slovaki ustanovili posebni pismeni jezik; slabe posledice tega se kažejo še le sedaj. Ločitev od češkega pismenega jezika je bila nesreča za Slovaško in naloga prihodnjega časa je, to napako popraviti, ker s to ločitvijo se je škodovalo Slovakom in Čehom.

Mažari so tako rekoč prisilili Slovake, da se ločijo, ker k sili so pridružili tudi lepe obljube. Mažari so Slovakom obljubili slovaške šole, toda čeških ne. Temu so Slovaki verjeli in ustanavljali šole, ki so živele od milosti Mažarov. Pozneje so Mažari začeli tudi slovaške šole uničevati in vsiljevali so na vseh krajih mažarsčino. S tem je slovaški narod propadel in njegov jezik je bil omejen samo na rabo v družinah. Češki jezik ni bil dovoljen in slovaški je bil razglašen za nevarnega; bil je izključen skoraj iz cerkev in šol. Vsled tega je nastala misel, da bi se mladina vzgajala doma, ko se je v šolah začelo vzgajati mažarski. Sad napačne vzgoje se danes vidi na celem Slovaškem. Ni tu slovaških naprav niti slovaškega čuta in kdor več velja, je Mažar. Ko so nastale tako slabe razmere, gledali so Slovaki z upanjem na sosedno Moravsko, toda tudi na Moravskem

ni bilo boljše. Gojila se je zato slovaška vzajemnost in iskali so se prijatelji, kakor je pač šlo. Ker ni bilo šol, bili so Slovaki odkazani na časnike in knjige. Tiskana beseda jih je krepila in navduševala. Da se v takih razmerah niso mogli niti časniki in knjige razvijati, je jasno. Stiskani slovaški narod ima stiskano časnikarstvo in malo slovstvo. Lani je izšlo na Slovaškem samo kakih 22 knjig in tako bi se lahko cela lanska literatura odnesla pod pazduho. Kar se časnikarstva tiče, niso razmere boljše. Narod, ki šteje 3 milijone duš, nima niti jednega dnevnika. »Narodnie Noviny« imajo 1000 naročnikov, manjši listi imajo 16—1800 naročnikov, »Narodni Hlasnik« 4000, »Ludove Noviny« 2000 itd. Kakih 30.000 Slovakov čita časnike, ali z ozirom na toliko številan narod je to majhno, premajhno število.

Šolske razmere niso niti za las boljše. Kulturne in šolske zavode so Mažari Slovakom odvzeli. Novih pa zidati ne dovoljujejo, niti kuhinjske šole za dekleta nočejo dovoliti. Milijoni, katere Slovaki rabijo za šolstvo, se rabijo za mažarizacijo slovaških otrok. Še pred kratkim časom se je krščanski nauk na drž. šolah učil vsaj v prvih razredih v materinskem jeziku, v zadnjem času se je tudi to prepovedalo. Otroci se mora učiti mažarski krščanski nauk, molitve, cerkveno petje v popolnoma slovaškem kraju, kjer se vendar še v cerkvah propoveduje in poje slovaško. Da je to proti vsem zakonom, je jasno.

Kar se tiče omike in poduka, so Slovaki odvisni od vsakega nadzornika, celo od vsakega priseljenega žida suplenta. V krščanski deželi se državna šola prelevlja počasi v šolo hebrejsko. Ako tako pojde naprej, in mora se tako zgoditi pri sedanjem zistemu, v dvajsetih letih ne bo krščanske duše med učitelji, samo nekoliko stiskanih dušic »in partibus infidelium«.

Tudi vzgoja in pouk sta na Slovaškem na zelo nizki stopinji. Učenec slovaških šol n. pr. ne more nadaljevati v šoli cislajtanski. Razloček med ogerskim učenim gradivom in našim je ogromen. Srednje šole na Ogerskem so veliko slabše, nego so bile v dobi

latinizacije. Razun mažarskega jezika dijak ne prinese ničesar na vseučilišče in tem manj v praktično življenje. Žalostna je omika slovaškega abiturienta! Ako si od doma in starišev ali pa iz lastne pridnosti ni prisvojil nekaj znanja, je slovaški abiturient popoln ignorant. (»Nar. Nov.« 1900 št. 35.) In kar je še slabše: nima idealnega hrepenenja po znanstvu in vedi. Na Slovaškem in kakor sploh na Ogerskem se študira samo zaradi »boljšega in lažjega kruha«. S takim namenom prihaja dijak iz srednje šole na vseučilišče, kjer so profesorji - štreberji, ki smatrajo katedre za sinekure. O tem, kakšen нравno - verski fond prinese učenec iz srednje šole v življenje, je žalostno govoriti. Površni liberalni povlak zamaže tudi to, kar je učenec prinesel od doma in iz ljudske šole.

Še slabše razmere so pa v takozvanih »polgarkah« — ljudskih šolah. Sami mažarski časniki so nazvali te šole »slepe ulice (zsák-utcák), v katerih se fabricirajo zakotne eksistence«. (Hol gyártanak százféle zug-existenciát.) To spridevalo mažarskega tiska menda zadošča. Svečan.

Pravo Ogorske na Bosno.

III.

Tako smo prišli do okupacije. Znano je, da jo je izvela Avstro-Ogerska, ko je dobila za to mandat od evropskih vlasti. Zdaj so se pojavili tudi Mažari ter začeli trditi, da se je prigodom okupacije prelivala večji del mažarska kri, samo da na ta način dokažejo pravo Ogorske do Bosne. V resnici pa je vse to čisto drugače. Kakor je znano, so bili Mažari hudi protivniki okupacije. Ta protivščina se pa ni pokazala samo v državnem zboru, nego tudi za same okupacije na prav osoren način. Naj navedemo za dokaz prav značilen dogodek, ki je ob svojem času vznemiril vse občinstvo. Hud odpor mohamedancev je prisilil vojaško upravo, da se je moralo še v drugi mobilizirati, a pri tem se je pokazalo, da naše navadno vozarstvo ni pripravno za slabe ceste po Bosni. Morali so se tedaj najeti seveda za denar navadni kmečki vozovi najprej po Slavoniji

in Hrvatskem. Ker pa se ni bilo dosti vozov so jih hoteli najeti tudi na Ogorskem. Tukaj so se pa oblasti tej zahtevi odločno uprle. Veliki župan torontalski je strogo zahteval v celaj svojej županiji izročiti vozove vojaški upravi. Proti tej odločni besedi ni mogla tudi vojaška oblast nič opraviti. Morala se je vožnja izročiti za prav drag denar nekemu dunajskemu podjetništvu. Dokler se je iz Hrvatske in Slavonije pobral tako rekoč zadnji voz in zadnji konj za bosansko okupacijo, se ni od ogorske strani za našo vojsko prav nič storilo, nego je bilo celo podobno, da bi jih prav veselilo, ako bi se muhamedancem posrečilo, da potisnejo našo vojsko čez Savo.

Zajedniškemu vojaškemu ministru je bilo javno mnenje na Ogorskem dobro poznato ter je brez dvoma to bil tudi povod, da je upotrebil za okupacijo večidel hrvatske in slovenske polke. Prva mobilizacija je obsegala le 13. vojaški zbor in zbor graškega generalata. Od hrvatskih in slovenskih čet so bile precej s početka vzdignjene: vojaški pešpolk št. 53. okrožje zagrebsko; isti je izgubil v borbah pri Roguljah, Jajcu, Banjaluki itd. 4 častnike in 132 mož; vojaški pešpolk št. 16. okrožje belovarsko je imel izgube 5 častnikov in 162 mož; vojaški pešpolk št. 22. okrožje zadarsko, izgube 8 častnikov in 218 mož; vojaški pešpolk št. 79. okrožje otočko, izgube 3 častnike in 492 mož; vojaški pešpolk št. 70. okrožje petrovaradinsko, izgube 2 častnika in 84 mož; vojaški pešpolk št. 87. okrožje osečko, izgube 3 častnike in 64 mož; lovski bataljon št. 81. okrožje otočko, izgube 23 mož; združena brambovska bataljona št. 79. in 80. izguba 44 mož; vojaški pešpolk št. 7. izguba 42 mož; vojaški pešpolk št. 27., izguba 1 častnik in 29 mož; vojaški pešpolk št. 17., izguba 7 častnikov in 119 mož; ulanski polk št. 5., izguba 1 mož. Vsa izguba avstro-ogorske vojske za okupacije je znašala 178 častnikov in 5020 mož.

Od teh odpada na hrvatske in slovenske čete 34 častnikov in 1437 mož. Mi ne zanikujemo, da so imele tudi ogerski polki znatne izgube. Hudo so trpeli posebno oni

LISTEK.

Svetnik.

Francoski spisal Paul Bourget. — Prestavil — a — (Konec.)

»Oprostite, hočem še kovčeg urediti.« S to pretvezo je odšel v svojo sobo. Zopet sem ga slišal, kako je hodil doli in gori kakor po noči. Moja navzočnost mu je bila neznosna. Kaj bo neki, ko se bo sešel z redovnikom? ... Pričakoval sem z bolestnim nemirom trenutka, ko se bomo vsi trije vsedli k stari mizi novincev in se razgovarjali, on s tako težo na srcu, ki pa je bila dobro znana meni in redovniku. Čut radovednosti se je mešal z nemirom. Ker me je don Griffi prosil, naj o vsem strogo molčim nasproti Filipu, je imel brez dvoma kak načrt. Ali ga je hotel na samem privedi do pripoznanja, da ga ne bi preveč ponižal? Ali pa mu je hotel v svoji dobrotljivosti, ki so jo razodevale oči plamtečega vernika, na tistem odpustiti, misleč, da bo ostanek don Pijevega zaklada zadostoval za popravilo terase. Prišla je ura obeda — saj ne zaostane nobena ura — in don Gabriel je prišel naju poklicat z istim živahnim in pristranim glasom.

»No, gospod Filip«, je rekel menih in ga pristrano prijel za roke, »gotovo ste lačni od izprehoda? ...«

»Ne, dragi oče«, je odgovoril Filip, ki je bil vsled gorkega pozdrava v vidni zadregi, »bojim se, da sem se malo prehladil.«

»No, hoste pa poskusili malo mojega vino santo«, je odgovoril menih, »saj veste, zakaj ga tako imenujemo? Grozdje namreč sušimo do Velike noči in šele potem ga denemo v stiskalnico. Toskanski pregovor pravi: Nell uva sono tre vinaccioli, v grozdu so trije pečki, uno di sanità, uno di letizia, e uno di ubriachezza, eden za zdravje, drugi za veselje, tretji za pijanost. V mojem vino santo sta pa samo prva dva.«

Tako vabljivo in živahno je govoril pri vsem obedu, ki je bil sestavljen iz postuvi, pečenegega kostanja in ocvrtih brinovk, mislim one brinovke, prenasršene z grozdni in brinovimi jagodami, ki so jeseni najbolj priljubljena jed v tem blagoslovljenem delu Italije.

»Nikdar se nisem mogel dotakniti katerega teh ptičkov«, je rekel redovnik, »vidim jih prav pred saboj letati. Naši kmetje jih love na limanice. Ali ste že videli, kako jih love z ukročeno sovo? Ob vinogradu vtaknejo kole ter jih namažejo s ptičjim

limom, na enega pa privežejo sovo, ki sem ter tja frlota. Ptički se iz radovednosti bližajo, vsedejo se na palice in se vjamejo. Vedno se čudim, da ni porabil kak pesnik te lepe slike za basen ...«

O ukradenih novicah ni niti besedice črnil. Niti besede ni izrekel, ki bi količkaj značila razmerje do mene in mojega tovariša, — morda je imel zanj malo več prijaznih besedi. A ravno ta prenežna prijaznost je skoro uničila Filipa, ki je tako sramotno izdal svojega gostitelja. Večkrat sem razločil solzo v očeh mladeniča, ki nikakor ni bil rojen za zlo. Večkrat sem mu že hotel reči: »Dajte, prosite odpuščanja svetega moža, in vse bo poravnano ...« A zopet se mu je čelo zgrbančilo in nosnice so se mu krčevito stisnile. Ogenj oholosti je posušil solze v očeh, in razgovor se je nadaljeval, ali pravzaprav so se nadaljevali samogovori don Griffija, ki je ravnokar primerjal Monte-Chiaro z Monte-Olivetom. Z rahločutnim spoštovanjem se je spominjal svojega in mojega prijatelja, redovnika N. ... ki je imel podobno nalogo varuha. Nato je pripovedoval razne dogodke o samostanu, nekatere skrajno zanimive —, tako na pr. obisk nekega konetabla iz Burbona, ki je bil na potu v Rim in je skrivaj naročil priorju eno

mašo za prihodnji dan njegove smrti, — druge otroškopreproste in slične naivnim legendam ...

Ko smo po obedu krenili v naš salon, sem šele spoznal njegovo namero, sem videl, kakšno misel mu je vtisnilo poznanje človeškega srca, ki ga more imeti samo spovednik. Ko je bil naju nekoliko minut zapustil, se je vrnil s kovčegom don Pija v roki. Pogledal sem Filipa. Postal je blede. Toda zguban obraz najinega gostitelja nikakor ni oznanoval strogega vprašanja.

»Poučila sta me o ceni nekaterih novcev«, je mirno rekel in postavil kovčeg na mizo. »Ker mislim, da bo še vedno več ko zadosti za popravilo, prosim, izberita si vsak dva ali tri kose in ohranita jih kot spomin na starega meniha, ki je še to jutro za vaju molil ...«

Izgovoril je te besede in uprl name pogled, v katerem sem zrl opomin na mojo obljubo. Nato je odšel iz sobe, midva s Filipom sva pa nepremakljivo obstala. Trepetal sem, da ne bi Filip uganil, da vem za njegovo skrivnost. Občudovanja vredna prizanesljivost don Griffija, s katero je hotel vzbuditi v njem kesanje, srdito kesanje, ni mogla imeti popolnega vspeha nad to obu-

polki, ki se nabirajo po hrvatskih, rumunskih, srbskih ali mešanih okrožjih. Tako je imel pešpolk št. 23., ki se nabira po Bački med Srbi in Hrvati, izgube 14 častnikov in 352 mož; pešpolk št. 61., okrožje temešvarsko, je imel izgube 7 častnikov in 184 mož, večidel Rumuni in pešpolk št. 52., okrožje pečujsko, izgube 5 častnikov in 183 mož, med katerimi je bilo mnogo Hrvatov. Iz vsega tega se vidi, da Ogerska nima tudi glede prelite krvi nobene predprave do Bosne.

In vendar ima ogerska krona pravo do Bosne, toda le po Hrvatskeji. Ni nobenega dvoma, da je bila Bosna del kraljevine hrvatske za narodne dinastije. Mi imamo zato direktne dokaze, katere je tako lepo razjasnil dr. Petrinčević v svojem izvrstnem delu: „Bosna in hrvatsko državno pravo“.

V nekeje starej hrvatskeji kroniki, katero je leta 1510 Marko Marulić prestavil v latinski jezik, se pripoveduje: „Praeterea post haec (mortem Zvonimiri) Regnum in partes secessisset anno a nativitate Christi 1089 Boenenses dominum suum sortiti sunt, Naronenses suum, Croati alienum“.

V isti kroniki se potem naštevajo vsi deli države hrvatske: Bosna, Hrvatska, Dalmacija in Naron. Razun tega imamo tudi dokaz, da je imel ban bosanski pri izvolitvi hrvatskega kralja pravico glasa, je bil tedaj volilni knez, in sicer drugi po dostojanstvu. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. julija.

Notranje-avstrijski položaj se je te dni v Ljubljani nekoliko pojasnil, akoravno vladni načrti še niso do cela znani. Pojasnjeno je do sedaj le to, da je vladar pritrdil vsem Koerberjevim predlogom in da ima torej vlada za prihodnje dni popolno proste roke. Državni zbor se snide po dosedanjih določilih koncem septembra ali prve dni oktobra. Dan otvoritve se določi meseca avgusta, ko se ministerski predsednik znova poda v Ljubljano in sporoči vladarju o doseženih uspehih pri delu za asanacijo parlamentarnih razmer. Načrt jezikovnega zakona in zborniški poslovni red se ne uveljavi s pomočjo § 14, pač pa bo Koerber na drug način skušal spraviti mej seboj Čeha in Nemce. Sicer noče več pričeti s skupnimi pogajanjmi, marveč zaslíšaval bo samo zaupnike obeh strank ter na podlagi teh razgovorov spreminil jezikovni načrt, ki ga potem predloži parlamentu. Ustreči hoče obema strankama. Čehom bo ustregel baje s preklicem Kindingerjevega tajnega ukaza, Nemcem na ljubo pa spremenil načrt za Moravsko. Ministerski predsednik je te dni v nekem pogovoru izrazil svojo nejevoljo nad pisavo nemško-liberalnih listov, ki trosijo mej svet neresnična poročila ter vse njegovo delovanje razlagajo tako, kakor bi bilo nasprotno Nemcem. Pl. Koerber pravi, da to ni res, ker hoče ustreči vsem parlamentarnim strankam.

pano dušo, ako ni mešalo žaljeno samoljubje vanjo svojega žolča.

„Nekaj lepega je dober duhovnik!...“ sem rekel, da bi prekinil molk. Filip je molčal. Naglo se je obrnil proti oknu in zrl zeleno pokrajino, ki sva jo sinoči zatopljena v globoko sanjarijo občudovala. Odprl sem kovčeg in slučajno zagrabil en novec, da sem ubogal redovnika gostitelja, nato sem odšel v svojo sobo.

Srce mi je plalo; ravnokar je moj tovariš naglo zapustil sobo in je brzih korakov stopal proti sobici starega meniha. Oholost je bila premagana. Šel je vrniti ukradene novce in pripoznat krivdo. V kakšnih izrazih je govoril onemu, ki ga je prej tako brezobzirno primerjal z raukim Hiacintom, in kaj mu je ta odgovoril, ne vem. Ko sva pa sedla na voz in je Paskal vzkliknil kobili: „Halo, Zara, podvizaj se...“, sem se obrnil nazaj, da bi še enkrat videl samostan, ki sem ga zapuščal, in da bi pozdravil redovnika, ki je naju spremil do praga; v pogledu pa, ki ga je moj mladi tovariš uprl v preproste meniha, sem zrl jutranjo zarjo njegove duše.

Ne, doba čudežev še ni minila, toda treba je svetnikov, — a ti so tako redki.

O osamljenju Mladočehov, ki je je pred nekaj dnevi predlagala dunajski židinja Koerberjevi vladi in ji svetovala, naj opusti dosedanje nevtralnost ter sestavi delavno večino, se oglašja s posebnim inspiriranim uvodnikom uradna »Triester Zeitung«, mej drugim piše: Opustitev nevtralnosti, osamljenje Mladočehov je svetovala »Neue Freie Presse« ministerskemu predsedniku. Ovrednoti tega predloga so ljudje lahko različnega mnenja, toda dunajski židinja še ni odgovorila na vprašanje: Kako bo mogoče preiti preko češke obstrukcije? Z osamljenjem obstrukcije ni prav nič pomagano. Osamljeni so bili Mladočehi tudi v noči od 8. na 9. junija, a bili so in delali obstrukcijo. »Neue Freie Presse« je kajpada svetovala takrat, naj se pusti Mladočehi tako dolgo, da se sami naveličajo, kajti ako so se naveličali Nemci, ki so šli 120 mož, bi se tem preje udalo le 60 Čehov. Toda imenovano noč se je pokazalo, da zadostuje le pet ali deset mož, da onemogočijo v parlamentu vsako delo. Treba bo torej poiskati druga sredstva, da se zlomi češka obstrukcija. — Po mnenju tega lista se bo ta namen najbolje dosegel z novim strogim poslovnim redom.

Mej Čehi in Poljaki se je vnela te dni huda časniška borba radi razbitja nekdanje večine. Čehi neki zahtevajo, naj dajo Poljaki zadoščenje s tem, da žrtvujejo svojega voditelja viteza Jaworskega, potem je še le mogoče, da se obnovi nekdanja avtonomistiška večina. Na to zahtevo odgovarja sedaj »Gazeta Narodowa« in piše: Ako je Čehom res za obnovo prejšnje večine, imajo pot odprto, a le v delavnem parlamentu. Z opustitvijo obstrukcije se bodo Čehi prepričali, da nihče odkrije in nujneje ne želi obnove parlamenta in večine avtonomistiških strank, kakor ravnajo mnogoobsekovani Poljaki z vitevom Jaworskim na čelu. — Nekateri možje v čeških vrstah tem besedam ne pripisujejo posebne verjetnosti.

Naslednika grofu Murawiewu še sedaj niso našli. Primernih in tudi zadostno zmernih kandidatov se sicer ne manjka, toda vsak mož ni všeč zunanjim diplomatom, ki odločno zahtevajo, da se pri imenovanju novega zunanjega ministra ruski car ozira na njih želje. Prvi je prišel v poštev grof Lamsdorff, a ta ima baje premalo diplomatskih znanostij, drugi je pa Iswolski, ljubljene narodno ruske stranke, ki pa radi »slovanskih in proti-nemških tendenc« ne ugaja ne vladi v Berlinu in ne oni na Dunaju, tudi v Rimu in Londonu baje niso z njim zadovoljni. Nemci pravijo, da treba tega častihlepnega in fanatičnega moža čim dalje možno odvracati od ministerskega sedeža, priznavajo pa sami, da to trajno ne bo mogoče. V koliko se bo car oziral na njih želje, bo pokazala bližnja bodočnost.

Ministerska kriza v Rumuniji. Catacuzene-jev kabinet je vložil skupno ostavko, katero je kralj vsprejel ter na njegov predlog poveril sestavo novega kabineta vodji novokonservativcev Petru Carpu. Kriza se je v dunajskih židovskih listih napovedala že pred enim tednom in dunajski židinja je Petru Carpu že tedaj posvetila cel uvodnik, iz česar se da sklepati, da je novi mož velik prijatelj kroga okoli »N. Fr. Presse«, ki je mej drugim rekla, da je Garp sicer mlad, konservativen pa ne v tem smislu, kakor bi to razumeli v Avstriji. S tem je povedala dovolj. Povod krizi je bilo veliko nasprotje vsemogočnih Bojarov davčnim načrtom Catacuzene-jevim. Sedaj se je doseglo nekako sporazumljenje mej obema glavnima rumunskima strankama. Sad tega sporazumljenja je novi mož Peter Carp, čegar usoda je pa s tem tudi že zapečaten, ker ta zveza je le provizorična. Peter Carp je po mišljenju res mlad, sicer je pa že 60-letni mož, Nemčiji baje izredno prijazen. Sostava novega kabineta bo kmalu gotova in kralj je neki že odobril sestavljeno listo.

Z južno-afriškega bojišča so te dni zopet izostala vsa poročila. Ugodnih vestij Roberts ne more pošiljati v svet, neugodnih je pa že itak dovolj došlo v London, da si ondi ne bo mogel steči onih zaslug in odlikovanj, o katerih je menda mislil, da jih ima že v žepu, ko je stopil na afriška tla. Vse se kaže, kakor bi na bojišču vladala sedaj najhuja poletna vročina, nobeden

generalov se ne gane s svojega mesta, najbolj trdovratno pa tiči Roberts v Pretoriji. Pred nekaj časom je razbojnal v svet, da bo odposlal proti jugu večje število čet, da konečno zajame vse Bure, toda do tega še sedaj ni prišlo, ker je menda vendarle došel do prepričanja, da ga Buri ne bodo čakali na odprtem polju. Kakor stvari sedaj stoje, Angleži nikdar do cela ne bodo premagali Burov in se bodo potemtakem še z večje krivico prilastili burske zemlje. No, odkupili jo bodo dovolj drago in se bodo gotovo kesali, da so pričeli s krivičnim nasilstvom, ki jim bo požrl toliko milijonov brez pravega uspeha. Ljudje, ki imajo z Angleži intimne zveze, seveda niso teh misli.

Dopisi.

Z čezle 14. julija. (Marijine družbe). Strašansko morajo biti uredniki pri »Slov. Narodu« kratkega spomina! Komaj je poteklo leto, ko je ta list »klerikalcem« očital, da so popolnoma vladni mameluki, na vsak miglej vis. vlade pripravljeni in pokorni, in danes so isti pokorni vladni kužeti — seve po »Narodu« — že tako ošabni postali, da ne odrekajo vis. c. kr. vladi le pokorščine, ampak se vspenjajo še čez njo! Kaj porečete, g. urednik, ali se niso ti redakterji pri »Narodu« o priliki nekega požara preveč ognju približali in se...?

V 153 št. »Narod« zopet roti in pridruša vis. c. kr. vlado, naj vendar stopi klerikalcem na vrat; ako tega ne stori, (malo da ne govori v kategoričnem imperativu) tedaj odpira sama na stežaj vrata popolnoma anarhizmu! Gosp. urednik! Močno je moralo goreti pri onem požaru! Sto zahtevo na vis. c. kr. vlado bi on najraje potisnil krščanstvo za celih 17 stoletij nazaj, no še več, recimo v čase Nerona. Seveda »Narodovcem« bi srce veselja utripalo, ko bi videli, kako se na tezalnicah v grozih mukah zvijajo uboge trejtalke; kako se s težkimi verigami trdo oklenjeni po nedolžnem pehajo v temne ječe njim neljubi duhovniki. Oj to bi bilo veselje! Rešeni bi bili takoj svojih najhujših nasprotnikov klerikalcev. Rešeni? Ne vem. Dvomim!

V prvih krščanskih časih so to poskušali mogočni rimski imperatorji, ki so bili po svoji moči in oblasti pač vse kaj drugega kakor pa redakterji krog »Slov. Nar.« Da, zgodovina nam celo pove, da čim več je poteklo klerikalne krvi, tem več se je je rodilo — po sv. krstu!

Pa nazaj k stvari, o kateri se je po »špas inicijativi« nekih liberalčkov po nepotrebnem toliko popirja pomazalo. Ali je res ustanovljenje Marijinih družb v kakem nasprotju z obstoječimi postavami; ali so Marijine družbe v kakem obziru državnemu redu nevarne, ali pa morebiti one ravno državne postavne podpirajo in je njih delovanje tudi državi v korist?

Na prvo vprašanje je že »Slovenec« pojasnil temeljito in jasno, da s pravnega stališča Marijine družbe nikakor niso v nasprotju z državnimi postavami, ker so popolnoma interna zadeva sv. cerkve. Pa — posito, da bi jih po zavijanju ter napadnem tolmačenju raznih paragrafov hotel res kedo povreči postavam veljavnim za druga, zgolj svetna društva. Kaj bi pa bilo s tem doseženo? Nič drugega ne, kakor da bi imele c. kr. gosposke mnogo več dela in sitnosti, istotako gg. duhovniki-vodniki mnogo nepotrebnega pisarje. To in nič drugega ne!

Ali so pa morebiti družbe Marijine po svojem namenu nevarne družbenemu miru in bi v tem pogledu nasprotovale državnim postavam? Poglejmo! Kak namen pa imajo Marijine družbe? Poglavitne pregrehe, iz katerih izvira toliko gorja tako za posameznika, kakor tudi za cele družine, za občino in državo so: pijančevanje, strastna igra, ponočevanje, nečistoča. Ravno proti tem kalnim virom vse nesreče človeške pa so ustanovljene Marijine družbe. Res, sv. vera sama nam že vse to prepoveduje. Sv. vera nas vsplah spodbuja h treznosti, zdržnosti ter delavnosti. »V potu svojega obraza bodeš jedel kruh vse svoje žive dni...« Mojz. »Kdor ne dela, naj tudi ne je...« sv. Pavel.

A kakor je hvalevredno, da se državljanji združijo še v posebna društva, ki so si stavila za svoj namen: povzdiga kmetij-

¹⁾ Zgodilo bi se po znanem: Summum jus summa injuria. Vršec pravice — vršec krivice.

stva, obrti, trgovine, umetnosti... tako so v sv. cerkvi že od pamtiveka v navadi razne bratovščine, ki so si postavile namen zatirati v človeku to, kar je nizkega, pogubnega, pa vzbujati in krepiti v njem vse to, kar je boljsega in višjega. Kedo ne ve, da pregrešno življenje, življenje po mesu nima zlih posledic le za dušo, ampak tudi za telo, ne samo za večnost, marveč tudi za sedanje življenje. Večno resnične ostanejo besede sv. apostola narodov: »Pobožnost je za vse koristna, ker ima obljubo časnega in večnega življenja«.

Zoper poglavitna huda nagnenja v človeku pa se borijo ravno Marijine družbe. Po njih so dekleta tembolj sramežljiva in čista; se varujejo, ker so po družbenih pravilih tako rekoč primorane, v svojih zlih posledicah toliko kvarnega plesa. Vas li to boli? Mladenici se napeljujejo h treznemu, lepemu življenju, odvracajo od pijančevanja in ponočevanja. Seveda fizična sila se nobenemu ne dela. V pogostnejem prejetanju sv. zakramentov se jim deli močna moralna opora v nevarnih letih itd. itd. Pri skupnih shodih, zborovanjih se mladina napeljuje h lepemu krščanskemu življenju; s primernim podučnim predavanjem ali berilom se ji um bistri, srce blaži... Kedo ne izprevidi že iz tega, kako velikega, blagega soc. pomena da so ravno Marijine družbe! Nobenemu skrbnemu obč. predstojniku ne more biti vse eno, ali mladina pijančuje, ponočuje, se pretepa, ali pa da je trezna, varčna, delavna. Pa kaj bomem dalje pisal. Vzemite vi, ki ste tako brezvestno zapričeli gonjo zoper Marijine družbe, v roke pravila teh družb. Pazljivo jih prečitajte in potem odkrito povejte, katera točka v pravilih se vam zdi tako nevarna, da smrdi po anarhiji?!

Iz družbenih pravil in tega-le razmišljanja bote morali nehote spoznati svoj »fijaško«, ker se bodele prepričali, ako ste količak resnicoljubni, da so Marijine družbe ne le samo velicega pomena v dosegu večnega izveličanja, ampak, da one prav izdatno podpirajo državne postavne postavne ter da so državi sami v veliko korist in konsekvantno njihovi širitelji ne anarhisti, marveč pionirji državnega reda. Zato je pred leti nek okrajni glavar sam hvaležno priznal: Die Herrn Geistlichen sind meine beste Gensdarmarie! L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. julija.

Odgovor »štajerskemu duhovniku«. S Štajerskega nam pišejo: V starodavnem gradu nekdanjega bivališča knezov in škofov ljubljanske vladikovine zbrali so se duhovniki gornjegrajski v hiši svojega gospoda dekana k pastoralni konferenci dne 16. tega meseca. Po končanih elaboratih nanesel je govor tudi na katoliški shod, ki boče letos v Ljubljani. Enoglasno vsi odobrujejo idejo, da se letos skliče drugi katoliški shod, kateri naj organizuje za vero in dom vneto slovensko ljudstvo, slovenski narod, razdeljen v razne kronovine, napaden od verskih in narodnih sovragov. Ni dovolj, da nas tlačijo in razkosava tuji sovražniki, temveč celo v srcu matere Slovenije se neti sovraštvo in se hoče celo mej duhovenstvo vreči zobelj nesloge. Zato protestujejo vsi zoper pisarjenje »štajerskega duhovnika«, ako je »duhovnik«, ki je zapustil svoj sveti poklic in se dal v službo novoveškim pisarmjem. Sicer se s težka veruje, da bi se »duhovnik« mogel prodati na tak podel način slovenskim liberalcem, ali ker poznamo zgodovino, utegnili bi tudi to biti. Samo to nas tolaži, da gornjegrajska dekanija nima take kukavice, in ako jo katera druga ima v lavantinski škofiji, bilo bi samo obžalovanja vredno. Štajerski duhovščina oznanjuje isti nauk, kakor kranjska, in mi poznamo samo eno cerkev in eno domovino, za katero treba, da vsi složno delujemo, zato pa pravimo, da je tisto pisarjenje kukavično jajce v »Edinost«. Vsaka roža ima dračje in vsak stan ima jih, o katerih bi lahko rekli z narodnim pregovorom: »Slab ptič, ki ne more svojega perja nositi« in nima toliko poguma, da bi se vojskoval očito pod praporom, na kateri je prisegel. Pa recimo »posito sed non concessio«, da je res tisti članek spisal »eden štajerski duhovnik«, in kaj sledi iz tega? Ničesar drugega, kakor to, da če že

duhovniki postajajo mlačni, nam je še bolj potreben katoliški shod!

Osebnosti. Gozdarska asistenta K. Hönig na Bledu in K. Posch v Idriji sta imenovana za gozdarska oskrbnika. — Umrli je v Domžalah trgovec F. Stemberger in tukajšnji trgovec Anton Schuster.

Jeranova dijaška miza. Ob koncu šolskega leta pada podpisano oskrbnitvo Jeranove dijaške mize nastopno poročilo: Podpiranih je bilo v preteklem šolskem letu 110 dijakov in sicer 50 iz višje gimnazije, 45 iz nižje gimnazije, 6 iz strokovne obrtne šole, 5 iz ljudske šole, 2 realca in 2 iz orglarske šole. — Od teh je dobilo ob koncu leta v šoli 21 prvi red z odliko, 70 prvi red, 10 jih ima ponavljavni izpit, 9 pa drugi red. Vspeh se mora splošno imenovati izredno ugoden, tembolj ako pomislimo, s kolikimi in kakšnimi težavami se imajo boriti naši revni dijaki. — Troški znašajo v preteklem letu 5200 K in sicer je bilo plačati v ljudski kuhinji za hrano 3344 K, za stanovanje, za hrano po stanovanjih in za druge potrebe 1866 K, skupaj 5200 K. Dohodkov je bilo v tem letu 4150 K, torej je primanjkljaja 1050 K. Oskrbnitvo upa, da se z darovi dobrotnikov mej počitnicami primanjkljaj pokrije, da potem prične z manjšo skrbjo novo šolsko leto, za katero se je oglašilo za pomoč toliko dijakov, da ni bilo mogoče vseh vsprejeti, vendar je zaznamovanih za podporo nekaj nad 100, večinoma vsi dosedanj in nekaj novih. Ali bo mogoče podpirati vse, to je odvisno od dobrotnikov, katerim se oskrbnitvo za njih dejansko ljubezen do učencev iskreno zahvaljuje, proseč dobra srca, naj tudi v prihodnje podpirajo revne dijake, ki so po svoji pridnosti in poštenem vedenju vredni podpore. Mili Bog naj stotero poplača vsak dar, namenjen Jeranovi dijaški mizi.

V Ljubljani sv. Aleša dan 1900.

Andr. Kalan,

oskrbnik Jeranove dijaške mize.

Izredne skrbi ima radovljjski gosp. okrajni glavar. Ne mučijo ga samo »Marijine družbe«, ampak tudi — Rusi. Ti nagajivi Rusi, ki so toli predrzni, da si upajo ogledati naš krasni slovenski Bled, bodo menda v delovanju radovljjskega g. okrajnega glavarja sijajna točka trudoljubnega njegovega delovanja. Izvedeli smo, da mora vsak na Bled dobi! Rus oddati svojo knjižico in izkazila na radovljjskem okrajnem glavarstvu. Radovedni smo, če g. okrajni glavar posvečuje tudi Rikljevemu gostom isto pazljivost? Okrajni glavar naj bi se blagohotno malo pobrigal za klice »Heil Alldeutschland« v bleškem »Curhausu«!

Zopet stavka v Vevčah. Iz Vevč se nam poroča: V tukajšnji tovarni je postala v sobi za zbiranje papirja ljubeznjivost nadzornika Mrmolje neznosna. To ljubeznjivost v preveliki meri posvečuje sebosno delavkam. Te dni je silno upil nad akordnimi in mlajšimi delavkami ter jih gnal v pisarno, da bi jih takoj odslovili. A to se mu ni posrečilo, pač pa je dosegel, da je radi njegovega vedenja v vevški papirnici nastala splošna razburjenost. Delavstvo je dalo duša svoji nevolji v klicih: »Proč ž njim, sicer ne primemo za delo«! Ravno tak smo stavko pričeli, pa nas mislite prisiliti, da ustavimo delo! Nadzornik Mrmolja je moral obljubiti, da ne bo več tako strog oziroma siten, in dekleta so prišla potem zopet za delo. Vevško delavstvo je s tem odločnim nastopom zopet pokazalo, da so minili tisti časi, ko je prenašalo neupravičene psovke in pustilo, da se je delavstvo smatralo za usuznjeno.

Mestna godba v Ljubljani. Za civilno godbo v Ljubljani se je doslej prijavilo že 66 izvežbanih godcev, večinoma dosluženih vojakov, in 45 učencev za godbeno šolo. Pripravljalni odbor je sestavil iz prijavljenih godcev 30 mož močno godbo za lok in pihala ter išče zanje primerne službe. Kakim 10 godcem so se že preskrbele službe, ostaja jih še okoli 20.

Sestanek šentjakobskih in trnovskih volilcev. O sinočnjem sestanku šentjakobskih in trnovskih volilcev se nam poroča: Sinoči se je zbralo v gostilni pri Virantu večje število volilcev šentjakobskega okraja in nekateri zastopniki volilcev krakovskega in trnovskega okraja. G. Košiček poroča, da namerava država razširiti, ozi-

roma popolniti sedanjo obrtno šolo, na kateri bi podučevalo okoli 50 učiteljskih moči. Ker pa država zahteva, da šolska poslopja sezida občina, je on mnenja, da se naprosi občinski svet, da se zidajo nova šolska poslopja v šentjakobskem okraju. V kratkem se preselijo sodišča v nov okraj in tako bo ta okraj ostal popolnoma zapuščen, zato je dolžnost občinskega sveta storiti tudi kaj za ta okraj. Za zidavo bi bila primerna dva prostora na Žabjeku. Prvi bi bil prostor, kjer so sodnijska poslopja, ki meri okoli 5000 m²; drugi pa Košir - Čajkovskega posestvo, obširno okoli 7000 m². Prvi prostor bi se morebiti dobil od države brezplačno, če pa ne, naj se pa proda prostor stare bolnice na Dunajski cesti in kupi drugo posestvo na Žabjeku, ki se bo enkrat že tako moralo kupiti, če hoče mesto resno regulirati ta okraj. V ta namen naj podpišejo volilci v tem smislu sestavljeno prošnjo. Pri tej akciji naj bi jih pa podpirali tudi Trnovčani in Krakovčani, ker bodo tudi oni šolo imeli v svoji bližini. K temu pripomni g. deželni blagajnik Trtnik, da jih Trnovčani in Krakovčani nikakor ne morejo podpirati, ker se šola ne bo nikdar na Zabjaku zidala. Prostor je močviren, popolnoma v skitem kraju in če ni dober za jetnišnice, ni dober tudi ne za šole. Sploh je pa prostor že odločen. Zidalo se bo ali na Mirju, v podaljšanih Gorjupovih ulicah, ali pa na prostoru stare bolnice. Ker je trnovsko - krakovski okraj silno veliko zgubil, ko so se vojaki preselili, bi bilo toraj prav umestno, da se zidajo šolska poslopja na Mirju, ki ima jako lepo lego in ki je popolnoma suho, kar se ravno o Žabjeku ne more trditi. Trnovčani jih torej pri tej prošnji podpirati ne morejo. Oglašijo se k besedi še razni šentjakobski volilci, ki rote Trnovčane, naj jih vendar podpirajo pri tej prošnji, oni bodo pa Trnovčane, kadar jih bodo ti kaj potrebovali. Ti pa se ne udajo. Tu stavi g. Koechler posredovalni predlog, naj se prošnja tako glasi: nova poslopja naj se zidajo ali na Žabjeku ali na Mirju, ne pa na Dunajski cesti; tako bi jih lahko Trnovčani in Krakovčani podpirali. Toda tudi o tem se niso mogli zjediniti.

Vse po načrtu. Piše se nam: Za radovljjskim je sedaj začelo tudi kamniško okr. glavarstvo poizvedovati, v katerih župnijah so ustanovljene Marijine družbe. To sl. vlada sicer lahko zve, ker se te družbe ne skrivajo pred svetom, a glede pravil in pojasnil naj se obrne na kompetentno cerkveno oblast, ki je izdala in odobrila pravila.

Iz krške doline se nam piše: Zadnja leta opazujemo posestniki ob Krki, da za vsakim večjim deževjem Krka hitro nastopa in preplavlja travnike ter zaliva mlinske jezove. Mnogi travniki so bili že itak močvirni, a sedaj povodenj nenadoma nastopa, donaša na travnike mnogo blata in ob košnji odnaša seno. Prejšnja leta je moralo že več dni deževati, da je Krka precej narasla. Sedaj pa nastopi v kratkih urah za vsakim deževjem ob izviru Krke. Letos je ravno ob košnji deževalo in Krka je na mnogih travnikih odnesla pokošeno seno. Ljudje sploh sodijo, in to utegne biti tudi resnično, da se ponavljajo povodnji od tedaj, ko so predrlj votline v račenski dolini pri Kopanju. Kolikor torej osuševanje račenske doline koristi tamošnjim posestnikom, v isti meri škodi posestnikom in mlinarjem v krški dolini. Opozorjamo torej merodajne kroge na to dejstvo, da se krška dolina obvaruje še večje škode.

V Marenbergu priredi »Delavsko društvo« v nedeljo dne 29. julija ob 3. uri popoldne Slomšekovo slavnost. Zagotovljen je znan slavnostni govornik, petje bo tudi lepo, zato se je nadejati obilne udeležbe. Za obmejne Slovence marenberškega okraja je Slomšek mnogo storil, zato mu skazimo svojo hvaležnost!

Tatvina v župnišču. Iz Javorja se nam poroča: Minolo nedeljo je prišel pred zjutranjo službo božjo v tukajšnje župnišče do sedaj še nepoznani uzmovič in se tam skril. Med službo božjo je šel na delo, prehodil vse prostore v župnišču, odprl cerkveno blagajno, vse omare, vse miznice in odnesel ves denar razven dveh vinarjev. Odnesele je tudi dva robea in nekaj moke. Po končanem delu je privezal vrv za mizno nogo in se po njem spustil na prosto. Tatu so mo-

rali biti znani prostori v župnišču, sicer bi ne bil mogel svojega rokodelstva tako spretno izvršiti. Orožniki iz Vevč zasledujejo neljubega gosta. Pred tremi tedni je bila tudi ukradena po dnevi Janezu Habič iz Javorja prav dobra žepna ura. Tatu še niso prišli na sled.

Isterski deželni zbor se snide dne 23. julija v Kopru.

Velik požar je v Repnem občina Št. Jurij ob južni železnici uničil štirim posestnikom devet poslopij. Škode je 18.000 kron. Vzrok ognju so zopet otroci, ki so se igrali z žvepljenkami.

Konferenca katehetov. V Mariboru se je vršila pod predsedstvom kanonika gosпода dr. Jožefa Pajka konferenca mariborskih srednješolskih učiteljev veronauka.

Ljubljanske novice. Z nožem sta se obdelavala čevljarska učenca Al. Jančar in Ig. Vidrih v Vegovih ulicah št. 13. Vidrih je Jančarja zabodel v stegno. — Vojaška godba svira danes ob 6. uri v Lattermanovem drevoredu. — Delavci pri dež. dvorcu gredo sedaj na delo ob 5. uri zjutraj in nehajo z delom radi vročine ob 11. uri popoldne. Popoldne se prične delo ob 2. uri in traja do 7. ure zvečer. Posnemanja vredno tudi pri drugih podjetjih! — Rubežen z zaprekami. Pri Ocvirku je včeraj birič zarubil restavraterju bramborske vojašnice Poppu vso premičnino, a ko je hotel birič iti rubiti tudi Poppove stvari v domobransko vojašnico, povedal mu je dotični inspekcijski častnik, da ljubljanski briči nimajo pravice brez dovoljenja štacijskega vodstva rubiti po vojašnici. Restavrater Popp pa ni hotel čakati rubežni in se je odpeljal v Kranj. Od ondi je včeraj zvečer prišla vest, da se je Popp radi dolgov ustrelil a ne smrtno. Druge vesti trdijo, da se je Popp peljal do Škofje Loke, kjer sta njegovo zmešano vedenje opazila dva franciškana, ki sta Poppa vzel v samostan in poslala po zdravnika, ki je baje konstatiral da se je Poppu zmešalo. Popp je imel revolver. Tatvina v Narodnem domu. Včeraj je bilo gostilničarju v Narodnem domu, Masaryku, ukradeno z vrta jeden kožuh, dvoje hlač in jeden telovnik, ki so se na vrtu sušili. Vrednost ukradenih stvari znaša 270 K. — Nesreče. Krisperjevemu hlapcu Franu Felicijanu zdrobil je včeraj zaboj kazalec, pri obsekavanju hlodov pa je Zupančičevemu delavcu Janezu Kosarju z Viča odletela sekira v nogo in ga močno ranila. — Trgovca Kavčič & Lilleg naznanjata, da je njujina triletna doba zadružne trgovine potekla ter da sta se v zadovoljnem sporazumljenju odločila, odslej naprej vsaki zasebno trgovino v isti stroki v Ljubljani nadaljevati.

Slomšekove slavnosti na Ponikvi se udeleži tudi sloven. katol. akadem. društvo »Danica«.

Iz celovške škofije. Za kaplane pridejo č. gg.: Jos. Dobrovc v Pliberk, Janko Majerhofer v Borovlje, Šimon Mikeln v Vetrinj pri Celovcu, Fr. Uranšek v Spod. Dravograd.

Nemško mesto v nevarnosti Po nemških listih se čuje silno javkanje: Nemštvo v Velikovecu je v veliki nevarnosti! K nemškim trgovcem slovenski kmetje nič več ne silijo in nekaj hiš je baje prišlo v slovenske roke. »Südmarka« je na delu in vabi v Velikovec — nemške penzioniste.

Izkopine. Starinoslovec g. Pečnik je dobil naročilo kopati v Kranju in Bledu. Na neki senožeti pri Bledu je te dni izkopal sedem mrličev, jeden meč in dva noža. Te izkopine so baje staroslovanske.

Šentjakobsko-trnovska moška podružnica sv. Cirila in Metoda si je na zadnjem občnem zboru izvolila sledeči odbor: Prvomestnik: Dr. Fran Papež, odvetnik; njega namestnik: Mavrilij Šarabon, I. mestne deške šole katehet; zapisnikar: Jožef Pichler, umir. c. kr. okr. tajnik; blagajnik: Ivan Vrhovnik, trnovski župnik. Zastopnika k veliki skupščini: Mavrilij Šarabon in Jernej Kilar, c. kr. rač. revident. Pregledovalca računov: Dragotin Žagar, deželni blagajnik; Vinko Vizjak, revident deželnega knjigovodstva.

Kronski bankovci. Z Dunaja se poroča, da že v septembru pridejo v promet bankovci po 20 kron, katerih natisnejo 20 milijonov. Pozneje pridejo v promet kronski

desetaki, petdesetaki, stotaki, petstotaki in tisočaki.

Praktična iznajdba. Kakor se nam poroča, je tukajšnji trgovec Fr. Stampfel iznašel tako posodo za zobotrebnike, da je nemogoče nazaj vlagati že rabljene zobotrebnike. Iz zdravstvenih in drugih ozirov je ta iznajdba jako praktična.

Strela ubila je na polju blizu Zgoš pri Begunjah 60 let staro deklo Marijo Gasparin. Poleg nje je stala Marijana Bernač, katero je strela omamila in osmodila. Obe ste vedrili pod hruško.

Utopljenec. Včeraj je v Savi utonil Alojzij Habinec iz Kremena pri Vidmu. Pridni 24letni mladenič je bil pekovski pomočnik v Krškem. Zašel je v znani nevarni vrtinec, ki ga je potegnil na dno Save.

Telefonska in brzojavna poročila.

Lvov, 19. julija. »Slowo polskie« zatrjuje, da se državni zbor snide koncem septembra ali začetkom oktobra. »Gaz. Narodowa« objavlja članek, da je prejšnja desnica mogoča, ako Čehi opuste obstrukcijo.

Gradeo, 19. julija. Profesorja za romansko in slovansko filologijo dr. Schuchard in dr. Krek sta po 30letnem službovanju prosila za vpokojenje.

Rim, 19. julija. Papež je izdal na generalnega vikarja pismo, v katerem pravi, da žalostni dogodki v Kini ne napolnjujejo samo njegove duše z žalostjo nad prelito krvjo tujih kristijanov, marveč mu vzbujajo tudi strah in skrb radi položaja katoliških vikarijatov, misijonarjev in ostalih kristijanov. Velikim nevarnostim so izpostavljeni kitajski kristijani. Papež pozivlja torej vse kristijane, naj v svojih molitvah prosijo Boga, da obudi misel na mir in edinost in stori konec krvoprelitju in opustošenju.

London, 19. julija. Iz Pretorije poročajo: Minuli ponedeljek je jela Robertsova armada prodirati proti severu. General Hamilton je prodril do Watervala, French prodira proti severo-vzhodu, na vzhodni strani od njega Pole-Carew. Bothova armada se je najprej ločila od Delareyeve, a sedaj je Krüger odstavil Delareya in vodi armado v tem delu sam general Botha.

London, 19. julija. Roberts brzojavlja iz Pretorije 7. t. m.: Sovražnik je včeraj odločno napadel levo krilo armade Pole-Carewa ter mu hotel vzeti pozicije. Prišlo je do boja. Buri imajo 15 ubitih, 50 ranjenih, 4 vjete, Angleži pa 7 ubitih, 29 ranjenih in 23 so jih jim Buri ujeli.

Vojska na Kitajskem.

V poročilih o dogodkih v Kini vlada še vedno popolna nejasnost. Ne ve se, kedaj se je izvršil grozoviti umor v Pekinu, koliko ondotnih tujcev je umorjenih in kaj je z ono drugo ekspedicijo, ki je odšla na pomoč Evropejcem v Pekinu. Ne ve se dalje prav nič gotovega o položaju v Tientsinu, akoravno je le nekaj milj oddaljen od pristanišča Taku, kjer imajo evropske ladje vendar direktno zvezo z Evropo. Poročila iz kitajskih virov vedo le povedati, da se upor pojavlja na vseh koncih in krajih kitajske zemlje in da so domači in tuji kristijani povsod v izredni nevarnosti. Moč mejnarodnih čet se je pokazala že davno nezadostna in prav pravi neki vojaški list, da vesile pošiljajo na Kitajsko le toliko mož, da jih Kitajci lahko sproti pobijejo. Nemčija in Italija sta minule dni odposlali zopet nekaj sto mož, toda napram toliki premoči Kitajcev vsa dosedaj odposlana mejnarodna armada ničesar ne opravi. Konec nemirom bodo storili bržkone le Rusi, katere so Kitajci sedaj napadli na severni meji pri Blagovoješčenskem ob reki Amur, in pa Japonci. Na Evropejce se morejo tuji v Kitaju kaj malo zanašati.

Dunaj, 19. julija. Z ladije »Zenta« poročajo: 13. t. m. popoldne ob 3. uri je 8000 mož mejnarodne armade napadlo kitajski oddelek v Tientsinu. Napada se je udeležil tudi avstrijski oddelek. Po hudem, spočetka dvomljivem boju so Evropejci 14. t. m. ob 1. uri popoldne zasedli utrdbe. Mejnarodne čete

imajo skupno 575 ubitih in ranjenih. O izgubah mej avstrijskimi vojaki ni nikakega poročila.

Berolin, 19. julija. Bitke za Tientsin se je udeležilo 12 ruskih stotnij, 2 nemški, 2 ruski bateriji in jedna francoska, potem 700 Angležev, 2000 Japoncev, 200 Francozov in 15 Avstrijcev. Ugrabili so skupno 42 topov.

London, 19. julija. Evropski zavezniki so v bojih v Tien-Tsinu minoli četrti, petek in soboto izgubili do 800 mož. Največje izgube imajo Rusi in Japoneci.

London, 19. julija. „Daily Mail“ se poroča iz Peterburga, da bodo Kitajci Rusom napovedali vojsko. „Standard“ pa objavlja poročilo iz Washingtona, da Zedinjene države pošljejo v Kino 15.000 mož.

London, 19. julija. „Daily Mail“ poroča iz Shanghaija 17. t. m.: Uradno se javlja iz kitajskega vira, da je general Nieh padel v bitki pri Tientsinu. Imetje inozemcev v pokrajini Shantung je popolno razdejano. Čete guvernerja Yuančikajja so pri Tsang-Cou južno od Tientsina z velikimi izgubami premagale armado Tungfuhsinga. — Iz Či-Fu poročajo 15. t. m.: Položaj v Niučwangu je kar najresnejši. Mesto so obkolili bokserji.

London, 19. julija. „Daily Telegr.“ poroča iz Kantona: Pred odhodom v Pekin je Li-Hung-Cang naznanil zunanjim konzulom v skupni avdijenci, da je prejel obvestili od Salisburyja in Delcasseeja, v katerih se zahteva varstva za poslanike in izjavlja, da odgovorni kitajski državniki zanje jamčijo s svojim življenjem.

Navodilo za uporabo.

Vlij zjutraj, ko vstaneš, in zvečer, predno se podaš k počitku, nekaj kapljic **Kosmina** v kozarec vode, obdrži požirek te mešanice nekaj časa v ustih in pretakaj tekočino med zobmi, da more povsod dobro prodreti. Z ostankom si opetovano izplakni usta in grgraj. Kdor to stori vsak dan, bo kmalu občutil dobrodejni vpliv **Kosmina** na zobe in zobno meso. Nenehno osvežujoči dobri okus **Kosmina** proizvaja tako postojanje tako prijetno, da postane vsakdanja uporaba že v kratkem času neobhodna potreba. R. 55.

Steklenica 1 gl. dolgo trajajoča, se dobiva v lekarnah, boljših drogerijah in parfumerijah. Glavna zaloga: Anton Krisper v Ljubljani.

Umrli so:

17. julija. Jožefa Peklar, zasebnica. 80 let, Gradišče 10, ostarelost — Magdalena Rudholzer, urarja vdova, 59 let, Gospodske ulice 3, srčna hiba.
18. julija. Jerica Somnic, urarja hči, 6½ meseca, Sv. Petra cesta 18, črevesni katar.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 18. julija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K	7-74	do K	7-75
Rž za jesen	»	7-04	»	7-05
Turšica za jul-avgust	»	6-03	»	6-04
» » sept.-okt.	»	6-08	»	6-09
» » maj-juni 01.	»	5-04	»	5-06
Oves za jesen	»	5-50	»	5-51

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Dunajska borza.

Dné 19. julija.	
Skupni državni dolg v notah	97-65
Skupni državni dolg v srebru	97-50
Avstrijska zlata renta 4%	115-60
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	97-40
Ogerska zlata renta 4%	115-50
Ogerska kronska renta 4%, 200	91-
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	170-4
Kreditne delnice, 160 gl.	664-25
London vista	242-45
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-57

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Da	Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nobo	Padavina v 24 urah v mm.
18.	9. zvečer	739-4	21-3	sl. zah.	oblačno	
19.	7. zjut.	739-7	18-3	brezv.	megla	1-0
	2. popol.	738-5	27-9	sr. jug	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 23-8°, normale: 19-8°.

Zahvala.

Za mnogostransko izraženo sočutje ob smrti moje nepozabne žene

Apolonije Gostinčar

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku, izrekam vsem iskreno zahvalo. Osobito pa še zahvaljujem „Slov. kršč. soc. zvezo“, ki je drago pokojnico spremila s zastavo. Priporočam pa ob enem pokojnico v pobožno molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 19. julija 1900.

Josip Gostinčar.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani,

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža laka in kleja

priporoča

pleskarjem, stavbenim in pohištvenim mizarjem, loščarjem, slikarjem napisov in sobnim slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.

Akvarelne barve, vlažne in suhe.

Anilin-barve.

Bronzo, prašno, in tekočo bronzo-tinkturo.

Brunolin, za nasičenje in barvanje v naravni lesni barvi izdelanega pohištva.

Carbolineum, le najboljše kakovosti.

Čopiče za zidarje, po poljubni ceni.

Čopiče za pleskarje, loščarje, cerkvene, napisne sobne in slikarje-umetnike ter mizarje.

Črnilo, pisalno in odtiskalno.

Düsseldorfske oljnatne barve za umetnike v pušicah

Emajlne barve.

Fasadne barve, apnenate, tudi hišne pročelne barve iz savinjske doline, neprekosljive glede trpežnosti.

Firneže in olja za slikarje-umetnike.

Kemične barve.

Klej, steklarski ali za okna.

Kredo, gorsko, bolonjsko, temeljno, svetlikasto in kredo za pisavo.

Lake za vozove kočije, pristne angleške (Wm. Harlandt & sin, London), včasih podražanju po prejšnji ceni.

Lake, uporabne za vsakovrstne domače in obrtne namene.

Laneno olje, le kranjsko.

Laneno oljnat firnež, prirejen le iz kranjskega lanenega olja.

Leštilo ali lazurne barve.

Leštilni odtiskalni papir.

Maščobno svetlo voščilo „Fernelend“, najboljše svetovno voščilo za čevlje.

Mavec, alabasterski in stukatur, (za modele in stavbe).

Oljnatne barve v vseh bojah, tudi v 1/2, 1, 2 in 5 kg. imajočih patentovanih pušicah za razpečevalce.

Orehovo luženje, s katerim se luži les po mrzlem načinu.

Paleta, lesene in porcelanaste.

Slikarsko platno.

Sušilni prašek (siccativ), najboljše sušilo oljnatih barv.

Šmirgljevi prašek za kamnoseke.

Vzorci (patrone) za slikarje.

Zemeljske barve.

Posebnosti za namazanje tál v sobah, dvoranah itd.:

Jantarjeva tálna glazura, hipna tálna glazura, štedilno tálno voščilo, sijajno tálno voščilo, sijajni tálni vosek, oščetni vosek.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Prodaja na debelo in drobno.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli

v Ljubljani

dvornega založnika Nj.

Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamni nezasluzno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno naznamizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih oseb, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. 11. 590 50-3

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

A. Kališ,

posredovalni zavod v Ljubljani, Jurčičev trg.

sprejme takoj

več delavk

za papirnico na Štajerskem.

Plača dobra in prosto stanovanje. 653 2-1

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbinskega premoženja. — Z raznimi obrabi in stvarnim kazalom. — Sestavil Martin Poč. — Drugi, popravljeni natis.

Brožiran izvod knjige stane v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v polsagrinu ali celoplatnu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Služba občinskega sluge

oddati je pri županstvu v Hrenovicah pri Postojni. Prosilci, popolnoma vešč slovenskega jezika v govoru in pisavi, vložijo naj prošnje pri županstvu v Hrenovicah

do dne 31. julija t. l.

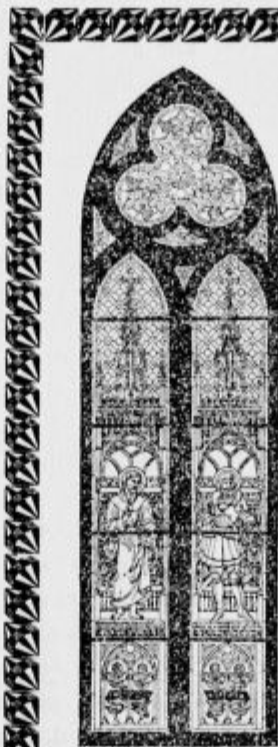
Plača po dogovoru z ozirom na prosilčevo zmožnost v pisavi.

Županstvo Hrenovice,

dné 16. julija 1900.

652 3-1

Župan: Ivan Debevec s. r.

Zavod za slikanje na steklu

Ed. Stuhl Gradec, Ungergasse 3

izdeluje slikana okna za cerkve in hiše

v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Polčanah dvojne okenj, po 4-5 m visoka in 1-5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gl. Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.

Župni urad Polčane ob južni železnici, dné 29. marca 1899.

Jan. Lenart, duh. svetnik, župnik.

Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvojne okenj s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z raznimi drugimi slikarjami ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško in v popolno zadovoljnost. Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem cerkvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dné 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.

Vljudno se priporočam

471 20-9

Ed. Stuhl.

Živnostenská banka

na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svet za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.